

איגוד לשכות המסחר

ארגון העסקים הגדול בישראל

22 ינואר 2018
1047534

דחוף

לכבוד
עו"ד אסי מסינג, היועץ המשפטי
משרד האוצר
ירושלים

עו"ד מסינג שלום רב,

הנדון: **התייחסות איגוד לשכות המסחר לפרק "הסרת חסמים ביבוא אישי",**

"בתזכיר חוק התכנית הכלכלית לשנת 2019"

1. **איגוד לשכות המסחר** חרט על דגלו את קידום התחרות במשק, פעל, פועל וימשיך לפעול למען הגברת התחרות. האיגוד מברך על צעדים, שמטרתם להסיר חסמים בלתי נחוצים מהמשק למען התפתחות המשק. **תחרות במובן הטהור של המילה, כשלכולם ניתנת הזדמנות שווה.** כאשר מעודדים מתחרים מסוימים ומעניקים להם יתרון מובנה, לא ניתן לכנות עוד את המצב תחרות. מדובר באפליה פסולה.

2. **"האכסניה" של "חוק ההסדרים" לשנת 2019, אינה המקום המתאים והנכון לדון בנושא כה מורכב שיש לו השפעה כה משמעותית על המשק הישראלי ועל התעסוקה.**

התיקון המוצע בתזכיר החוק, בפרק שבנדון, הינו פיסה אחת מתוך תוכנית שצריכה להיבחן באופן הוליסטי, והמבוסס, על החלטת ממשלה מורכבת, ושדרך יישומה צריך לבוא לכדי דיון, כוללני בהסדרת הליכי ה"יבוא האישי", מבלי שהמדינה תתפשט מאחריותה בדבר הדאגה לביטחוננו, בטיחותו ובריאותו של הציבור – הליך חקיקת הבזק של "חוק ההסדרים" אינו מאפשר דיון ענייני ויסודי בנושא כה מהותי ומורכב!

מתוך אחריות ציבורית כנה, יש לפעול להוציא פרק זה "מחוק ההסדרים" ולדון במכלול העניין דיון מעמיק והוליסטי.

3. ראוי להדגיש, שהמלצות הועדה הבינמשרדית שבהמשך אליהן הוגש תזכיר החוק שבנדון אינן נעשות בחלל ריק, אלא נעשות על רקע המציאות הקיימת כיום של הענקת פטור ב"יבוא אישי מקוון" ממסי יבוא (מכס/מס קניה), וממס ערך מוסף בשיעור 17% (ברכישות עד לסכומים מסוימים).

אפליה זו פוגעת קשה בכושר התחרות של המגזר הקמעונאי המקומי וגם של הייצור לצריכה מקומית (60% מסך כל הייצור בישראל מופנה לרכישה בשוק המקומי).

4. יודגש, התנגדותנו אינה מחמת הפטור ממס ב"יבוא אישי". היא עומדת בפני עצמה על בסיס העיקרון הברור שחייב להיות שוויון (תחרות הוגנת על בסיס שווה), גם בכל הקשור ל"חוקיות היבוא", שנועדה להגן על בטיחותו, ביטחונו ובריאותו של הציבור.

5. התפשטות המדינה מאחרייתה הציבורית לדאוג לביטחונו, בטיחותו ובריאותו של הציבור, במהלך של מתן פטור מ"חוקיות היבוא" ב"יבוא אישי", רק מעמיקה את האפליה ואי השוויון, בין "יבוא אישי" לבין "יבוא מסחרי" ומובילה לפגיעה אנושה במגזר הקמעונאי, זאת בנוסף לאפליה במיסוי.

6. תחרות חייבת להיות, כאשר כולם מתמודדים בצורה שווה. אי אפשר לקרוא למצב בו נותנים לאחד הצדדים יתרון מובנה (מתחרה שנמצא מעבר לים ושכל מכירה שלו מונעת הכנסות מאוצר המדינה), תחרות שווה. זו אחיזת עיניים. זהו תמרוץ להסטת רכישות מחוץ לישראל.

7. נדגיש את העיקר - התחרות במשק בין המסחר הקמעונאי לבין היבוא האישי, המתבצעת באמצעות רכישות באתרי סחר מקוונים בחו"ל, חייבת להיעשות על בסיס שוויוני מבחינת מיסי היבוא ועקרון "חוקיות היבוא".

8. העובדה שמי שרוכש את אותו מוצר בדיוק באמצעות אתרי סחר בינלאומיים מבלי שהוא נדרש לשלם מיסים במסגרת הפטורים הקיימים היום, בתוספת לכוונה של פטירת היבוא האישי מדרישות "חוקיות היבוא", שחלים על היבוא המסחרי, מהווים איום של ממש בהרס המגזר הקמעונאי בישראל.

9. אותם כללים שחלים על הייבוא האישי, צריכים לחול באופן שווה גם על הייבוא המסחרי, וההיפך – האינטרס הציבורי אינו משתנה, כתוצאה מהליך היבוא, "אישי" או "מסחרי".

10. מי הוא המגזר הקמעונאי בישראל?

מדובר באחד מעמודי התווך של כלכלת המדינה. זהו מגזר, המצוי בקשר ישיר עם הצרכנים ועונה באופן ישיר על מכלול הצריכה בישראל, המורכב ממאות אלפי מוצרים שונים.

הפריסה הפיזית של המגזר הקמעונאי היא גם בחנויות רחוב בכל רחבי המדינה וגם בריכוז גדול בקניונים ובמרכזי הקניות.

מגזר זה הוא בית היוצר של חלק גדול מהמגזר העסקי ומקומות העבודה בישראל.
הוא מקיף לא פחות מ-54 אלף עסקים, מעסיק במשרות שכיר למעלה מ-267 אלף עובדים, וזאת בנוסף לכ-280,000 משפחות המתפרנסות מייצור מוצרים לשוק המקומי (כ-60% מהייצור המקומי בישראל מופנה לייצור מוצרים הנמכרים בשוק המקומי), המתקיימים בבתי מלאכה ומפעלים קטנים ובינוניים – מעל כל אלה מרחפת סכנת הכחדה, אם תשמר האפליה ואף תוגבר!

11. במשך שנים, מתמודד המגזר הקמעונאי בישראל עם נטל הוצאות וניהול ההולכים וגדלים: תעריפי חשמל גבוהים, מס ארנונה העולה תמידית מדי שנה, עלויות עבודה, הוצאות גדולות בכל הקשור להוראות בתחום הגנת הצרכן, הגנת הסביבה, רישוי עסקים, חקיקת עבודה, ועוד הוראות רגולציה מכבידות ההולכות וגדלות מיום ליום.

12. מעבר להיקפו הגדול ולמספר העובדים בו, למגזר הקמעונאי יחסי גומלין קרובים עם הרבה עסקים אחרים בישראל, הקשורים בו בקשר ישיר כמו התעשייה המקומית, שמוצריה משווקים לשוק המקומי באמצעות הרשתות הקמעונאיות, כל הגידולים החקלאיים וכן מוצרים המיובאים מחו"ל. ניתן להגדיר את המגזר הקמעונאי כצומת המחבר את שלוחות המגזר העסקי כולו.

13. ישראל נתפסת ע"י חברות בין-לאומיות כאחד מעשרת השווקים החזקים בעולם.

14. לדוגמה, ב- 11.11.2017 ("יום הרווקים הסיני") הישראלים ביצעו רכישות בכ- 160 מילון שקל.

15. אשתקד הוכתרה ישראל כמדינה המובילה ב- OECD בהזמנת חבילות ביחס לגודל האוכלוסייה. לפי נתוני חברת התשלומים המקוונים, "פייפאל", ב- 2016 הוציאו הישראלים 11.8 מיליארד שקל על קניות באינטרנט והתחזית היא שבאשר לשנת 2017 עתידים להוציא כ- 14 מיליארד שקל (עליה של 18%).

16. היתרון שנותנת מדינת ישראל לחברות שפועלות מחוץ לישראל, מכווצת את המגזר הקמעונאי ומעבירה מקומות עבודה מישראל לחו"ל.

17. "כלל היבוא האישי" עליו המליצה הוועדה הבינמשרדית, הופך את ה"יבוא האישי", ל"יבוא חצי-מסחרי", תוך העמקת האפליה לחובת המגזר הקמעונאי ולחובת "היבוא המסחרי", במתן הפטור מ"חוקיות היבוא" ב"יבוא אישי":

17.1. הכלל הוא כלל רחב מידי ולא מידתי (30 מוצרים עד 1,000 דולר או 5 מוצרים ללא הגבלת סכום) ולא נועד לצריכה לתקופה קצרה, אלא מאפשר לצרכן, הלכה למעשה, לבנות מלאי של מוצרים על חשבון רכישת אותם מוצרים בישראל.

17.2. הוא אינו מוגבל לתקופה אלא למשלוח וכך מאפשר מדי מספר ימים יבוא נוסף בהתאם לקבוע בו.

17.3. הכלל צריך להחריג במפורש יבוא של מגוון חבילות לכתובת מסוימת ו/או במקביל אל קרובי משפחה.

17.4. הוא הופך את הנטל עבור רשויות המכס שעכשיו יידרשו להוכיח שעל אף שהכמויות במשלוח מסוים תואמות את הכלל, הוא אינו מיועד לשימוש אישי או משפחתי.

17.5. בין התוצאות הקלוקלות הישירות של הגדרה זו:

"יבוא מסחרי" בתחפושת של "יבוא אישי", תוך התחמקות מתשלום מיסים והתחמקות מ"חוקיות היבוא", ופגיעה באינטרסים ציבוריים של ביטחון, בטיחות ובריאות.

18. תזכיר החוק שפורסם מציע מנגנון פטור לשורה ארוכה מאד של מוצרים כאשר להבנתנו, הכוונה היא לעשות גם שימוש ב"כלל היבוא האישי" המוצע (הבעייתי מאד לטעמנו), באופן שעשוי להרחיב את כמות המוצרים שייובאו בפטור מדרישות "חוקיות יבוא".

19. "יבוא אישי" מוגבל היום בצורה נכונה יותר בסעיף 2(א)(ג)(1) (לפקודת היבוא והייצוא) המגדיר תנאים מצטברים ושיקול דעת של המכס שמביא בחשבון את מאפייני המוצר ואת נסיבות העניין כנדרש.

20. ברור ש"יבוא אישי" בדרך של רכישות מקוונות באינטרנט היא מגמה עולמית הצפויה רק להתחזק.

21. מתן פטור בצורה גורפת ורחבה כל כך ליבוא האישי מעמידה בדרישות "חוקיות יבוא", לא רק מייצר תחרות שאינה הוגנת מול ה"יבוא המסחרי" ומעמיד בסכנה קיומית מאות אלפי עסקים, ובהם עסקים קטנים ובינוניים (שהממשלה מצהירה מעל כל במה שהיא מעוניינת לקדם ולחזק), אלא מסכן בצורה ממשית את הציבור בישראל.

22. "חוק התקנים" מגדיר עילות בודדות שמאפשרות הכרזה על תקן כרשמי ומחייב, והרוב המוחלט של התקנים הרשמיים הם כאלו שהוכרזו כרשמיים בשל חשיבותם בהגנה על בריאות ובריאות ובריאות ובריאות.

23. גם אם ניתן לקבל כסבירה עמדה, לפיה יש לפטור את המוצרים המיובאים ב"יבוא אישי" מדרישות סימון בעברית או מדרישות יעילות אנרגטית, לא נראה שסביר לאפשר לצרכן לייבא יבוא אישי מוצר שבמובהק עשוי לסכן אותו או את סביבתו.

24. "יבוא אישי" הולך ונעשה קל ומהיר גם במנותק מעדכוני הרגולציה המקודמים בישראל, ושיעור המוצרים המיובאים בדרך זו צפוי להוסיף ולצמוח בצורה משמעותית גם בשנים הבאות באופן שמחייב את המדינה להגן בצורה נאותה על הצרכנים ועל אינטרסים ציבוריים של ביטחון, בטיחות ובריאות – התיקון המוצע בפרק שבנדון, במנותק מתוכנית הוליסטית, שתגן על האינטרסים הציבוריים, עלול להוביל לפגיעה חמורה בציבור, ויכולה לעלות לכדי רשלנות מצידה של המדינה בקיום חובותיה להגן על הציבור.

25. מבחינת הצרכן, כמעט ואין הבדל בין הזמנת מוצר מאתר מכר מקוון ישראלי (עם מוצרים שעומדים בדרישות הרגולציה בישראל ו"עומדים בהוראות "חוקיות היבוא") לבין הזמנה מאתר מכר מקוון בחו"ל, שלפי ההצעה יהיה פטור מדרישות "חוקיות יבוא" רבות. לא מובן מדוע צרכן הבוחר בערוץ הפצה זה לא זכאי להגנה לה זכאי צרכן הרוכש את אותו המוצר בחנות רגילה או מאתר מכר מקוון בארץ.

26. להלן חלק קטן מהסוגיות החשובות המוסדרות בתקנים רשמיים :

- סכנות בטיחות חשמל – שריפה.
- סכנות בטיחות חשמל – התחשמלות.
- סכנות חנק לילדים.
- נדידת כימיקלים מסוכנים ומסרטנים ממוצרי צריכה.
- הגנה לקויה מצד מוצרי בטיחות כגון קסדות והתקני ריסון לרכב.

27. אם מדובר בדרישות שאינן חיוניות, הרי שיש לבטל אותן בצורה רוחבית לרבות ביחס ל"יבוא מסחרי". אם מדובר בדרישות חשובות שה"יבוא המסחרי" חייב לעמוד בהן, הרי שצריך למצוא את הדרך הנכונה להגן על הציבור ולאכוף אותן בכל ערוצי היבוא – בסיס האינטרס הציבורי אינו משתנה.

28. **איננו רוצים להגיע למצב בו החלטה, שמעניקה משקל מוגזם ולא מידתי ליוקר המחיה על חשבון בטיחות הציבור ושאינה תואמת את המקובל במדינות המפותחות, תוביל, חלילה, לנפגעים.**

29. **יתר על כן, ולמיטב ידיעתנו, לא בוצע בהקשר לפרק זה בתזכיר החוק "הליך RIA", כנדרש בהתאם להחלטת הממשלה 2118, מאוקטובר 2014, ובכל אופן לא ראינו פרסום כנדרש של דו"ח RIA בנושא זה. הליך RIA כאמור היה מחייב להעריך את השפעת הרגולציה תוך בחינת חלופות וכן לפעול לצמצם את הפגיעה באינטרסים ציבוריים נוספים (בין האינטרסים הרלוונטיים לענייננו - בטיחות הציבור והשפעת הסרת החסם על הקמעונאות בישראל).**

30. **יצוין שבהתאם להחלטת הממשלה 2118 יש לקבל החלטות ביחס לדרישות הטכניות המוטלות על יבוא, בהתאם למקובל בשווקים משמעותיים בעולם, למעט בנסיבות מיוחדות בשל קיומן של תנאים ייחודיים למדינת ישראל (שלהבנתנו אינם מתקיימים בהקשר זה).**

31. **לו היה מתבצע הליך מוסדר בהקשר זה, קשה מאד להאמין, שהתוצאה הסופית הייתה חושפת את הציבור לסיכונים כפי שמוצע כעת.**

32. ממידע ראשוני שהועבר אלינו, מנציגי מדינות מפותחות וארגונים שונים, בנוגע למדיניות באותן מדינות ביחס לחובת עמידה בדרישות "חוקיות יבוא" ב"יבוא אישי" עולה כי:

32.1. האיחוד האירופי:

אין הגדרה ייחודית של "יבוא אישי" בהקשר של יבוא במסחר אלקטרוני מקוון. על מוצר שמגיע לאירופה לאחר שהוזמן באתר מכר באינטרנט לעמוד בדרישות האיחוד בעניין "חוקיות היבוא", בדיוק כמו מוצר שמוזמן ביבוא מסחרי. להבנתנו, באופן אקראי גם מתבצעות בדיקות למוצרים המיובאים ב"יבוא אישי" על ידי רשויות המכס באירופה, ומוצרים שאינם עומדים בדרישות הרגולציה לא נכנסים לאירופה ולעיתים הצרכן שהזמין אותם עשוי אף להיקנס על כך.

32.2. ארה"ב:

"Buyer, Beware." When you buy goods from foreign sources, you become the importer. And it is the importer - in this case, **YOU** - who is responsible for assuring that the goods comply with a variety of both state and federal government import regulations. Importing goods that are unsafe, that fail to meet health code requirements, or that violate quota restrictions could end up costing you quite a bit of money in fines and penalties. At the very least, such goods would be detained, and possibly destroyed, by CBP."

[\(קישור\)](#)

32.3. קנדה:

אחד העקרונות המנחים בהקשר של הגנת הצרכן בקנדה הוא שצרכן לא צריך לקבל הגנה פחותה כי בחר לייבא דרך האינטרנט, כך שהרגולציה חלה באותו האופן גם על "יבוא אישי". באופן אקראי נעשות בדיקות במכס ל"יבוא אישי".

32.4. לא איתרנו תקדים של מדינה מתקדמת שסבורה שביבוא אישי ברכישות

מקוונות צריך לפטור מדרישות רגולציה מקומיות כפי שמוצע בישראל.

33. תזכיר החוק מתייחס לתיקון ב"חוק התקנים" במנותק מהליך בחינת המוצרים שנדרש לפי החלטת הממשלה לעניין "הסרת חסמים ביבוא אישי" וחלוקתם לאחד משלוש קבוצות תקינה ובמנותק מההליך לעדכון "צו יבוא חופשי" שבמסגרתו ייקבע "כלל היבוא האישי".

34. ככל שחוק התקנים יתוקן בהתאם לתזכיר המוצע, שר הכלכלה יוכל בהמשך, ללא אישור ועדה בכנסת להגדיר "כלל יבוא אישי", שירוקן מתוכן את היכולת של המכס לפקח על יבוא אישי. במקביל הממונה על התקינה יוכל להגדיר, ללא פיקוח ציבורי של ועדה בכנסת, רשימה של מוצרים שלא חלה עליהם חובת עמידה בדרישות תקן רשמי.

35. הדבר אינו סביר – צריך להביא בפני המחוקקים את ההצעה השלמה שיבינו את היקף המוצרים שבכוונת הממשלה לפטור מחובת תקן, את "כלל היבוא האישי" ואת החלוקה הפנימית בין המוצרים שיידרשו לאישור תקן לאחת משלוש הקבוצות שבהחלטת הממשלה.

36. נוכח כל האמור לעיל, אנו מתנגדים לפרק שבנדון בתזכיר החוק בנוסחו הנוכחי ומבקשים שהסוגיות בהקשר של "יבוא אישי הנוגעות לבטיחות הצרכן וסביבתו, כמו גם השפעת הסרת החסמים על הקמעונאות בישראל, ייבחנו מחדש במסגרת הליך RIA מסודר תוך שיתוף גורמי המקצוע הרלוונטיים במשרדי הממשלה, מומחי בטיחות, מגזר עסקי, ארגוני צרכנים וארגונים נוספים הפעילים בנושאים של בטיחות צרכנים.

בין היתר נדרש יהיה לבחון את הסוגיות הבאות:

- בחינה מחדש של "כלל היבוא האישי" והתאמתו לצרכיו של היחיד לתקופה קצובה תוך התייחסות בכלל זה למשלוחים נפרדים.
- אם ואילו דרישות רגולטוריות רוחביות ניתן לפטור ביבוא אישי (למשל דרישות סימון בעברית).
- אם ואילו דרישות רגולטוריות למוצר ניתן לפטור.
- מנגנון אכיפה אפקטיבי שיבטיח שהדרישות המהותיות החיוניות לבטיחות הציבור יתקיימו גם ככל שמדובר ביבוא אישי. המנגנון צריך לכלול בין היתר, ביצוע בדיקות למוצרים מיבוא אישי לפי תכנית ניהול סיכונים שתנוהל על ידי המכס. מוצרים מיבוא אישי שלא יעמדו בדרישות שהוגדרו לא ייכנסו לישראל והמזמין שלהם ייקנס בהתאם.

- תהליך הסברה לציבור המזמינים מאתרים בחו"ל – איך ניתן לוודא שמוצר עומד בדרישות הרגולציה החינוכיות? מה הסכנות הבטיחותיות ביבוא ממקור לא ידוע? ממה להיזהר ואיך? וכו' - צריך לגבש את המסרים הנכונים ולבחור את הערוצים המתאימים להעברתם לציבור.
- מה ההשפעה הצפויה של הסרת חסמים נוספים מיבוא אישי באופן שיגביר את האפליה לטובת העסקים מחו"ל על חשבון העסקים המקומיים על הקמעונאות והתעסוקה בישראל?

37. הפגיעה החמורה בשוויון והעמקת האפליה כלפי ה"יבוא המסחרי" והמגזר הקמעונאי בישראל, מחייבת בחינה רצינית ויסודית, על כל השלכות הנובעות מכך, לרבות השלכות בטיחותיות, ביטחוניות ובריאותיות, וחשוב לקיים בעניינן הליך "ניהול סיכונים" הוליסטי שייצר את האיזונים הנכונים.

דיון סדור ויסודי מעין זה לא יכול להתבצע במסגרת "חקיקת הבזק" של "חוק ההסדרים".

בכבוד רב,

 דן כרמלי, עו"ד
 המשנה למנהל הכללי

העתקים:

עו"ד אוריאל לין, נשיא איגוד לשכות המסחר
 חה"כ יולי אדלשטיין, יו"ר הכנסת
 עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת
 חה"כ משה כחלון, שר האוצר
 חה"כ אלי כהן, שר הכלכלה והתעשייה
 אלי גרוןר, מנכ"ל משרד ראש הממשלה
 שי באב"ד, מנכ"ל משרד האוצר
 שי רינסקי, מנכ"ל משרד הכלכלה
 משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
 קרן טרנר, מנכ"לית משרד התחבורה
 ישראל דנציגר, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה
 אודי ברזילאי, מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתיות הלאומיות
 שאול מרידור, הממונה על התקציבים במשרד האוצר
 משה אשר, מנהל רשות המסים
 אבי ארדיטי, ראש מנהל המכס במשרד האוצר
 יעקב וכטל, הממונה על התקינה במשרד הכלכלה